

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора Пронтенка Костянтина Віталійовича на дисертаційну роботу Мазуренка Ігоря Олександровича на тему **«Використання інноваційного спеціалізованого тренажерного обладнання у силовій підготовці армспортсменів різної кваліфікації»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт»

Актуальність теми дисертаційного дослідження та її зв'язок із галузевими науковими програмами. Армспорт є одним із сучасних силових видів спорту, який в останні часи отримав значного розвитку як в Україні, так і світі. Україна пишається видатними рукоборцями, заслуженими майстрами спорту і майстрами спорту міжнародного класу, які за часи незалежності нашої держави здобули велику кількість медалей різного ґатунку на чемпіонатах світу та Європи, а гімн України багато разів лунав у багатьох країнах світу.

Армспорт або армрестлінг (англ. arm wrestling) – настільна боротьба однією рукою, за умовами якої учасники змагання ставлять лікті на стіл, зчіплюють руки та намагаються пересилити один одного й покласти руку суперника на поверхню стола. Сучасний армспорт є динамічним та емоційним видом спорту, його універсальність дозволяє займатися ним людям будь-якого віку й статі. Разом із тим, як справедливо зазначає Ігор Олександрович, за однакового рівня техніко-тактичної підготовки рукоборців перемогу може здобути спортсмен, який володіє більшими силовими можливостями, зокрема швидко-силовими якостями та рівнем статичної витривалості задіяних у поєдинку м'язів. Одним із ефективних напрямів удосконалення силових можливостей спортсменів у армспорті є застосування інноваційного тренажерного обладнання та спеціалізованого спортивного інвентарю, виконання вправ на яких повністю відповідало б біомеханічним особливостям змагальних рухових дій в армспорті.

З огляду на це, вважаємо, що тема дисертаційного дослідження Мазуренка Ігоря Олександровича є достатньо аргументованою та актуальною.

Дисертаційна робота виконана згідно зі зведеним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту Міністерства молоді та спорту України 2.2. «Перспективні напрями вдосконалення теоретичного та методичного забезпечення тренувальної діяльності у сучасному спорті» на 2019-2024 рр. (номер державної реєстрації 0120U101061).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі підтверджується необхідним і достатнім обсягом фактичного матеріалу та обсягом вибірки. Обґрунтування наукових положень дисертації є досить переконливим. Дослідження здійснювалося протягом 2016–2020 років упродовж 4 етапів. На всіх етапах дослідження було використано відповідні наукові методи, що допомогли одержати різноаспектну й адекватну інформацію, відповідали вимогам системного підходу та критеріям якості наукових досліджень.

Структура роботи послідовна, цілком відповідає поставленим завданням. Науковий апарат дослідження сформульовано коректно. Предмет дослідження – методика використання тренажерів локально спрямованої дії у тренувальному процесі кваліфікованих армспортсменів – є складовою об'єкта – тренувальний процес армспортсменів різної кваліфікації з використанням інноваційних авторських тренажерних обладнань.

Ігорем Олександровичем опрацьовано великий обсяг літературних джерел, у яких з'ясовано проблеми та визначено перспективи використання тренажерного обладнання в силовій підготовці в армспорті; охарактеризовано розроблене автором інноваційне спеціалізоване тренажерне обладнання для силової підготовки армспортсменів та проведено порівняння з існуючими тренажерами в армспорті; наведено особливості організації тренувального процесу зі спортсменами різної кваліфікації в армспорті із застосуванням інноваційного тренажерного обладнання.

Заслуговує на позитивну оцінку розроблена автором експериментальна програма річного макроциклу підготовки спортсменів з армспорту із застосування інноваційного тренажерного обладнання, впровадження її в тренувальний процес спортсменів високої кваліфікації, а також і спортсменів-розрядників, та визначення її результативності.

Крім того, автором розроблено модельні характеристики силової підготовленості спортсменів різної кваліфікації у чотирьох тестових вправах, результати у яких фіксувалися із застосуванням сучасної апаратури і обладнання – електротензодинамометра з високим класом точності.

Зібраний у результаті наукового дослідження матеріал оброблено адекватними методами статистичного аналізу і достатньо повно представлено в роботі достатньою кількістю таблиць, дані яких дозволяють стверджувати про достовірність зроблених висновків. Висновки сформульовано чітко й коректно, відповідно до поставлених завдань.

Стиль і мова дисертації. Дисертація написана методично грамотно, орфографічно та стилістично витримана на високому рівні.

Наукова новизна дисертаційної роботи. Найважливішими результатами дисертаційної роботи Мазуренка Ігоря Олександровича, що характеризуються необхідними рівнями наукової новизни, вважаємо:

- вперше: запропоновано методику використання у тренувальному процесі кваліфікованих армспортсменів авторських тренажерів локально спрямованої дії: «Регульований блок», «Машина Mazurenko», «Механічна рука», «IRON HAND»; запропоновано методику тестування й оцінювання спеціальних силових показників і рівня силової підготовленості висококваліфікованих армспортсменів і спортсменів першого розряду у силі згинання пальців, натяжці молотком, гаку та згинанні кисті лівої та правої рук; запропоновано експериментальну програму річного макроциклу підготовки кваліфікованих армспортсменів з комплексним використанням інноваційних тренажерів й обладнання; визначено модельні показники та оціночні критерії рівня силової підготовленості висококваліфікованих рукоборців у вагових категоріях до 80 кг, від 80 до 100 кг і понад 100 кг і спортсменів першого розряду вагової категорії від 80 до 100 кг у тестових вправах; встановлено, що

високий показник абсолютної сили в усіх тестових вправах досягається за рахунок синхронізації взаємодії визначених окремих груп м'язів, які забезпечують рухову дію, що підтверджується динамікою співвідношення кількості зв'язків високого, середнього та низького рівнів кореляційних зв'язків; визначено оптимальне співвідношення обсягу загальної, допоміжної і спеціальної фізичної підготовки, динамічного та статичного навантаження в річній тренувальній програмі кваліфікованих армспортсменів;

- підтверджено дані щодо ефективності методики використання існуючих тренажерів традиційних конструкцій;

- доповнено та розширено наявні розробки щодо методики використання динамічних і статичних навантажень у річному макроциклі підготовки армспортсменів, методики визначення рівнів силової підготовленості армспортсменів першого розряду.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці на рівні винаходів інноваційних тренажерів і пристосувань локально спрямованої дії, методики комплексного використання інноваційних тренажерів; практичних рекомендацій до їхнього використання для підвищення рівнів силових можливостей армспортсменів. Результати роботи впроваджено в тренувальний процес чотирьох спортивних клубів м. Харків.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях. Основні результати дослідження відображено в 9 наукових працях, з яких 6 статей видано у наукових фахових виданнях України, 2 статті у міжнародних виданнях, що включені до наукометричних баз Scopus та Index Copernicus.

Структура та обсяг роботи. Робота складається із вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний обсяг дисертації складає 215 сторінок.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Основний зміст дисертаційної роботи складається з п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, висвітлено зв'язок дослідження з науковими планами, програмами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, охарактеризовано методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення результатів дослідження, вказано сферу апробації та впровадження у практику отриманих результатів, подано інформацію про публікації автора.

У першому розділі **«Теоретичні проблеми та перспективи використання тренажерного обладнання в силовій підготовці в армспорті»** автором узагальнено сучасний стан розвитку армспорту і наукових досліджень, що спрямовані на вдосконалення підготовки армспортсменів; розкрито роль силової підготовленості у формуванні техніко-тактичної майстерності армспортсменів; охарактеризовано тренажерне обладнання, що використовується в силових видах спорту та армспорті; представлено основні методичні підходи до застосування тренажерних приладів у процесі вдосконалення силових можливостей спортсменів.

У другому розділі «**Методи та організація дослідження**» представлено загальну методика дослідження, розкрито наукові методи, які застосовувалися під час роботи над дисертацією та наведено основні етапи організації дисертаційного дослідження.

У третьому розділі «**Технічна і методична характеристики інноваційного спеціалізованого тренажерного обладнання для силової підготовки армспортсменів**» представлено конструктивні моделі розроблених автором спеціалізованих тренажерів в армспорті; розкрито особливості методики практичного використання авторського тренажерного обладнання у тренувальному процесі; здійснено порівняльний аналіз традиційного і розроблено автором інноваційного тренажерного обладнання для занять армспортом.

У четвертому розділі «**Особливості організації та проведення тренувального процесу зі спортсменами високої та середньої кваліфікації в армспорті із застосуванням інноваційного тренажерного обладнання**» розкрито програму річного макроциклу підготовки спортсменів контрольної групи; розроблено та обґрунтовано авторську програму річного макроциклу підготовки спортсменів з армспорту із застосування інноваційного тренажерного обладнання; представлено динаміку силової підготовленості висококваліфікованих армспортсменів, які займалися за розробленою автором програмою; розроблено модельні показники й оціночні критерії рівня силової підготовленості армспортсменів різної кваліфікації; розкрито особливості кореляційного взаємозв'язку між абсолютними та відносними силовими показниками у тестових вправах спортсменів різної кваліфікації.

У п'ятому розділі здійснено аналіз та узагальнення результатів дослідження.

Підсумки дисертаційного дослідження відображено в загальних висновках, які корелюють із висновками до кожного з розділів і відображають досягнення мети й завдань дослідження.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Дисертаційна робота є завершеною працею. Оцінюючи загалом позитивно дисертаційну роботу, дозволю собі зробити деякі зауваження та побажання.

1. На стор. 3, 28 та 69 представлено наукові методи дослідження, серед яких виділено «педагогічний аналіз», як один із педагогічних методів дослідження. Бажано було б розкрити, у чому полягає сутність даного методу і для чого він застосовувався. Системний аналіз (стор. 28), як метод наукового дослідження, у другому розділі дисертації не розкрито. Вважаю також за доцільне до методів дослідження включити метод моделювання, який сприяв розробленню інноваційного тренажерного обладнання, його дещо розкрито у третьому розділі дисертації (стор. 78).

2. Останній пункт наукової новизни на рівні «Вперше» бажано було б перенести до рівня «Доповнено та розширено» та об'єднати їх. Оскільки із роботи не повністю зрозуміло, наскільки оптимальним є співвідношення обсягу загальної, допоміжної і спеціальної фізичної підготовки, динамічного та статичного навантаження в річній тренувальній програмі кваліфікованих

армспортсменів. Адже у результатах дослідження не представлено, як приріст силових показників спортсменів ЕГ сприяв покращанню результатів змагальної діяльності (на скільки більше осіб ЕГ, порівняно із КГ, стали чемпіонами світу, наприклад, або отримали спортивне звання МСМК, тощо).

3. У підрозділі 3.2. «Особливості методики практичного використання авторського тренажерного обладнання в армспорті» представлено перелік та функції м'язів, які задіяні у виконанні вправ на розробленому автором тренажерному обладнанні. Разом із тим, методика має включати певну сукупність взаємопов'язаних компонентів, таких як: мета, завдання, принципи, методи, етапи, засоби тощо. Тому вважаємо, у назві підрозділу 3.2 слово «методика» є зайвим.

4. Таблиці 4.1 і 4.2 представлено у дещо різних формах, що не дозволяє оцінити, на скільки ефективним є саме розроблене тренажерне обладнання вплинуло щодо підвищення рівня силових якостей спортсменів ЕГ, а не, наприклад, організація тренувального процесу у річному макроциклі. Так, у табл. 4.1 представлено річний план підготовки армспортсменів КГ за блоками тренування (попереднього, базового, спеціалізованого тренування, змагальний та відновлювальний блоки), а в табл. 4.2 – ЕГ – за етапами (витягувальний, базовий, спеціалізований, змагальний та ін.). При цьому, загальна кількість годин на тренувальні заняття, проведених впродовж 52 тижнів річного макроциклу, відрізняється: в КГ – 704 год, а в ЕГ – 709 год. Бажано було б представити ці таблиці в однаковій формі: за класичними мезоциклами та періодами підготовки, застосувавши при цьому однакову одноциклову (як в Табл. 4.1) або трициклову (як в Табл. 4.2) структуру річного макроциклу.

5. Теж саме стосується Табл. 4.3: у таблиці представлені витягувальний, базовий, підвідний, контрольний-підготовчий, змагальний, відновлювальний мезоцикли. А під час опису змісту мезоциклів після таблиці (стор. 128-134) розкрито тільки три: витягувальний, базовий та спеціалізований (напевно замість контрольний-підготовчого).

6. У роботі зустрічаються граматичні, орфографічні помилки, неточності. Так, наприклад, у список умовних скорочень недоцільно вносити загальноприйняті одиниці вимірювання – кг, а абревіатуру «ОВС» у назві навчальної дисципліни (стор. 30) та назви закладів вищої освіти, де здійснювалося впровадження, бажано було б внести у список скорочень. У першому завданні роботи слово «Обґрунтувати» бажано було б замінити на «З'ясувати, дослідити, вивчити, узагальнити, проаналізувати» тощо. Опис тактики в армспорті (стор. 45-49) краще винести в додатки, оскільки він має дотичне значення до мети і завдань дослідження.

Висловлені зауваження мають дискусійний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження, не знижують значущості результатів дисертаційної роботи Мазуренка Ігоря Олександровича, яка виконана на високому науково-практичному рівні.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. У цілому, дисертаційна робота Мазуренка Ігоря Олександровича безсумнівно є самостійною і цілком завершеною працею; характеризується актуальністю,

науковою новизною, теоретичною і практичною значущістю; містить значні наукові доробки, що повною мірою висвітлено в наукових публікаціях автора. Дисертаційна робота відповідає за своїм змістом, рівнем новизни, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів встановленим вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167, а її авторка Мазуренко Ігор Олександрович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 01 – «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 017 – «Фізична культура і спорт».

Офіційний опонент

професор кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Житомирського військового
інституту імені С. П. Корольова
доктор педагогічних наук, професор

Костянтин Пронтенко

Підпис Пронтенка К. В. засвідчую.
Начальник відділу персоналу та стройового
підполковник

Олександр Ковальчук